A BÍRÓSÁG ÍTÉLETE (második tanács)

2006. július 13. *

A C-89/05. sz. ügyben,

az EK 234. cikk alapján benyújtott előzetes döntéshozatal iránti kérelem tárgyában, amelyet a House of Lords (Egyesült Királyság) a Bírósághoz 2005. február 18-án érkezett 2004. november 3-i határozatával terjesztett elő az előtte

a **United Utilities plc**

és

a **Commissioners of Customs & Excise**

között folyamatban lévő eljárásban,

A BÍRÓSÁG (második tanács),

tagjai: C. W. A. Timmermans tanácselnök, R. Schintgen (előadó), R. Silva de Lapuerta, G. Arestis és J. Klučka bírák,

* Az eljárás nyelve: angol.

főtanácsnok: C. Stix-Hackl,
hivatalvezető: K. Sztranc tanácsos,

tekintettel az írásbeli szakaszra és a 2006. február 2-i tárgyalásra,

figyelembe véve a következők által előterjesztett észrevételeket:

– a United Utilities plc képviseletében P. Drinkwater solicitor megbízásából D. Goy QC és C. McDonnell barrister,

– a Commissioners of Customs & Excise képviseletében R. Hill barrister,

– az Egyesült Királyság Kormánya képviseletében C. White és T. Harris, meghatalmazotti minőségben, segítőik: K. Parker QC és R. Hill barrister,

– a portugál kormány képviseletében L. Fernandes és A. Matos Barros, meghatalmazotti minőségben,

– az Európai Közösségek Bizottsága képviseletében R. Lyal, meghatalmazotti minőségben,

tekintettel a főtanácsnok meghallgatását követően hozott határozatra, miszerint az ügy elbírálására a főtanácsnok indítványa nélkül kerül sor,

meghozta a következő

Ítéletet

1 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelem a tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról – közös hozzáadottértékadó-rendszer: egységes adóalap-megállapításról szóló, 1977. május 17-i 77/388/EGK hatodik tanácsi irányelv (HL L 145., 1. o.; magyar nyelvű különkiadás 9. fejezet, 1. kötet, 23. o., a továbbiakban: a hatodik irányelv) 13. cikke B. része f) pontjának értelmezésére vonatkozik.

2 Az előzetes döntéshozatal iránti kérelmet a United Utilities plc (a továbbiakban: United Utilities) és az Egyesült Királyságban a hozzáadottérték-adó (a továbbiakban: HÉA) beszedésére hatáskörrel rendelkező Commissioners of Customs & Excise (a továbbiakban: Commissioners) között a Vertex Data Science Ltd (a továbbiakban: Vertex) által a telefonos fogadást szervező Littlewoods Promotions Ltd (a továbbiakban: Littlewoods) részére nyújtott szolgáltatások HÉA-kötelezettsége tárgyában folyamatban lévő eljárásban terjesztették elő.

Jogi háttér

A közösségi szabályozás

3 A hatodik irányelv 2. cikke, amely az irányelv II., „[a]lkalmazási kör" című címét alkotja, így rendelkezik:

„A hozzáadottérték-adó alá tartozik:

1. az adóalany által belföldön ellenszolgáltatás fejében teljesített termékértékesítés és szolgáltatásnyújtás;

[...]".

4 A hatodik irányelv 13. cikke B. részének f) pontja szerint a tagállamok mentesítik a HÉA alól: „a fogadások[at], sorsolásos játékok[at] és egyéb szerencsejátékok[at], a tagállam által megállapított feltételek és korlátozások mellett".

A nemzeti szabályozás

5 A hatodik irányelv 13. cikke B. részének f) pontját a HÉA-ról szóló 1994. évi törvény (Value Added Tax Act 1994) 9. mellékletének 4. csoportja ültette át a belső jogba, amely mentesíti a HÉA alól a fogadások megtételére és a bárminemű szerencsejáték lebonyolítására szolgáló létesítmények és berendezések rendelkezésre bocsátását.

Az alapügy és az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdés

6 A United Utilities a hatodik irányelv 4. cikke (4) bekezdésének második albekezdése értelmében egyetlen adóalanyként kezelt cégcsoport központi tagja. A Vertex szintén e csoport tagja.

7 A Littlewoods szervezi a „Bet Direct" néven ismert telefonos fogadásokat. Ügyfelei sporteseményekre és más, olyan véletlenszerű eseményekre fogadhatnak, mint például az időjárási események. A fogadásokat kizárólag telefonon keresztül kötik. A Littlewoods 1999-ben elhatározta, hogy tevékenysége egy részét kiszervezi, és e célból „call-centre" szolgáltatási megállapodást kötött a Vertexszel. E megállapodás alapján a Vertex, amely a Littlewoods megbízottjaként való eljárásra is jogosult, köteles gondoskodni a szóban forgó fogadások begyűjtéséhez szükséges személyzetről, helyiségekről, valamint a telefon- és számítástechnikai berendezésekről.

8 A Littlewoods választja ki a sporteseményeket vagy más olyan eseményeket, amelyekre fogadásokat lehet kötni, meghatározza a nyereményszorzókat, kiértékeli a fogadásokat, valamint kezeli az azokhoz kapcsolódó bevételeket és kiadásokat.

9 A Vertex csak telefonhívásokat fogad, és rögzíti a fogadásokat a Littlewoods által megszabott feltételeknek megfelelően. E tekintetben nincs mérlegelési joga. Másfelől a Vertex alkalmazottai soha nem közlik a fogadókkal, hogy azok nem a Littlewoodsszszal, hanem a Vertexszel kötnek üzletet. Ráadásul a Vertex neve egyáltalán nincs feltűntetve a fogadóknak szánt dokumentumokon.

10 A Vertex díjazása állandó és változó részből tevődik össze. Utóbbit a Vertex által fogadott telefonhívások idejének percben kifejezett összege alapján számítják ki. A megállapodás különféle szankciókat helyez kilátásba arra az esetre, ha az utóbbi hibát követ el a feladatai ellátása során. A díjazás nem veszi figyelembe sem a fogadások számát és értékét, sem a nyereményszorzókat. A Vertex nem visel semmilyen pénzügyi kockázatot a Littlewoods által kínált fogadások tekintetében.

11 A United Utilities úgy véli, hogy a Vertex által nyújtott szolgáltatások a hatodik irányelv 13. cikke B. része f) pontjának hatálya alá tartoznak, ezért azoknak az e rendelkezésben foglalt HÉA-mentességben kell részesülniük.

12 Álláspontja alátámasztására a United Utilities mindenekelőtt úgy érvel, hogy a hatodik irányelv 13. cikke B. része f) pontjának célja az, hogy mentesítse azon keret biztosítását, amelyben a szerencsejáték lebonyolódik. Ezért mentesülhetnek azok a tevékenységek, amelyek azon keret, sőt rendszer kialakítására irányulnak, amelyben, vagy amelyen keresztül a szerencsejátékok lebonyolódhatnak.

13 Továbbá a C-2/95. sz. SDC-ügyben 1997. június 5-én hozott ítéletből (EBHT 1997., I-3017. o.) és a C-235/00. sz., CSC Financial Services ügyben 2001. december 13-án hozott ítéletből (EBHT 2001., I-10237. o.) következik, hogy az alapügyben hivatkozott mentességnek vonatkoznia kell a közvetítő szolgáltatására, amennyiben az utóbbi magának a szerencsejáték-tevékenységnek az eszköze. Minden más értelmezés azt eredményezné, hogy az említett mentesség csak azon keret egyes részeire vonatkozna, amelyben a szerencsejáték-tevékenység megvalósul.

14 A United Utilities ezt követően előadja, hogy a Bíróságnak a pénzügyi szolgáltatások HÉA-mentességével kapcsolatos ítélkezési gyakorlatából (az SDC-ügyben hozott,

fent hivatkozott ítélet, a C-349/96. sz. CPP-ügyben 1999. február 25-én hozott ítélet [EBHT 1999., I-973. o.] és az CSC Financial Srevices ügyben hozott, fent hivatkozott ítélet) következik, hogy amennyiben a közvetítő valamely megbízás alapján végzi a tevékenységet, a HÉA-mentesség alkalmazásában a közvetítőnek a megbízó részére nyújtott szolgáltatását a megbízó és a végső ügyfél közötti ügyletben játszott pontos szerepe alapján kell megítélni. Csak abban az esetben mentes a közvetítő szolgáltatása, ha a közvetítő az adómentes tevékenységcsoportok körébe eső tevékenységen belül végez „olyan alapvető tevékenységet, amely a felek közötti jogi és pénzügyi viszony módosulását eredményezi". E tekintetben irreleváns az, hogy az említett közvetítő a megbízó vagy az ügyfél képviselője.

15 A United Utilities szerint ez az ítélkezési gyakorlat értelemszerűen vonatkozik a fogadások és szerencsejátékok HÉA-mentességére is. Így tehát a fogadások és szerencsejátékok körében az említett fogadás sajátos és alapvető célja a fogadásról szóló szerződés megkötése, mivel az módosítja a felek közötti jogi és pénzügyi viszonyt. Miután a fogadások Vertex általi szóbeli elfogadása elegendő ahhoz, hogy létrejöjjön a fogadók és a Littlewoods közötti jogviszony, a Vertex a fogadásszervező sajátos és alapvető feladatát látja el.

16 A United Utilities végül úgy érvel, hogy az általa javasolt értelmezést nem kérdőjelezi meg az a körülmény sem, hogy a Vertexnek egyáltalán nincs mérlegelési joga a fogadásnak a Littlewoods nevében történő elfogadását vagy elutasítását illetően, mivel a szerződés megkötése sohasem ügyviteli jellegű cselekmény.

17 A Commissioners nem osztja ezt az álláspontot, és úgy ítéli meg, hogy a hatodik irányelv 13. cikke B. részének f) pontjában foglalt mentesség nem vonatkozik a Vertex által nyújtott szolgáltatásokra, mivel azok pusztán a fogadásszervező részére nyújtott tárgyi, műszaki és ügyviteli szolgáltatások.

18 A VAT and Duties Tribunal, a High Court of Justice, valamint a Court of Appeal egymást követően utasították el a United Utilities érvelését.

19 E körülmények között az ügyet elbíráló House of Lords a következő kérdést terjesztette a Bíróság elé előzetes döntéshozatal céljából:

„A [...] hatodik irányelv 13. cikke B. részének f) pontjában a fogadásokra előírt adómentesség vonatkozik-e arra az esetre, amikor valamely személy (a továbbiakban: megbízott) egy másik személy (a továbbiakban: megbízó) nevében szolgáltatásnyújtást végez, amely az ügyfelek fogadásainak elfogadásából és az említett fogadások megbízó általi elfogadásának az ügyfelekkel való közléséből áll, amennyiben:

a) a megbízott tevékenysége szükséges lépés a megbízó és az ügyfelek közötti fogadási jogviszony létrejöttében, és ezáltal jön létre a fogadási ügylet;

b) a megbízott azonban nem hoz döntést a nyereményszorzók megállapításáról; ez utóbbiakat a megbízó vagy bizonyos esetekben harmadik személyek állapítják meg a szóban forgó sportág szabályainak megfelelően; és

c) a megbízott a megbízó által meghatározott ismérvek alapján dönt arról, hogy elfogadja-e a megbízó képviseletében a fogadásokat úgy, hogy a megbízottnak egyáltalán nincs mérlegelési joga?"

Az előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésről

20 Előzetes döntéshozatalra előterjesztett kérdésével a kérdést előterjesztő bíróság lényegében arra vár választ, hogy úgy kell-e értelmezni a hatodik irányelv 13. cikke B. részének f) pontját, hogy e rendelkezés értelmében fogadási tevékenységnek minősül, és így az e rendelkezésben foglalt HÉA-mentességben részesülhet a telefonos fogadást szervező személy részére nyújtott olyan „call-centre" szolgáltatás, amelynek során az említett szolgáltatásokat nyújtó személy alkalmazottai a fogadásszervező nevében elfogadják a fogadásokat.

21 A kérdés megválaszolásához először is arra kell emlékeztetni, hogy a hatodik irányelv 13. cikkében szabályozott adómentességek leírására használt kifejezéseket szigorúan kell értelmezni, tekintettel arra, hogy kivételnek minősülnek azon általános elvhez képest, amely szerint az adóalany által ellenszolgáltatás fejében teljesített valamennyi szolgáltatásnyújtás után HÉA-t kell fizetni (lásd különösen az SDC-ügyben hozott, fent hivatkozott ítélet 20. pontját, valamint a C-472/03. sz., Arthur Andersen ügyben 2005. március 3-án hozott ítélet [EBHT 2005., I-1719. o.] 24. pontját).

22 Továbbá az e rendelkezésben használt kifejezéseket e mentességek céljaival összhangban, valamint a közös HÉA-rendszer alapját képező adósemlegesség elvének követelményeit tiszteletben tartva kell értelmezni (a C-45/01. sz. Dornier-ügyben 2003. november 6-án hozott ítélet [EBHT 2003., I-12911. o.] 42. pontja).

23 Különösen a fogadásokkal, sorsolásos játékokkal és egyéb szerencsejátékokkal kapcsolatban rögzíteni kell, hogy az ezek révén élvezett mentesség oka a szociális ágazatban végzett egyes közérdekű szolgáltatásokkal ellentétben nem az, hogy e tevékenységek számára a HÉA szempontjából szándékosan kedvezőbb bánásmódot

biztosítsanak, hanem az a gyakorlati megfontolás, hogy a szerencsejáték-tevékenység kevésbé alkalmas a HÉA alkalmazására (a C-86/99. sz. Freemans-ügyben 2001. május 29-én hozott ítélet [EBHT 2001., I-4167. o.] 30. pontja).

24 E megfontolásokra figyelemmel kell megvizsgálni, hogy az olyan tevékenység, mint amely az alapügyben felmerült, fogadási tevékenységnek minősül-e a hatodik irányelv 13. cikke B. részének f) pontja értelmében, és mint ilyen, részesülhet-e HÉA-mentességben.

25 Amint az előzetes döntéshozatal iránti kérelemből következik, a Vertex által nyújtott szolgáltatás a szóban forgó fogadások begyűjtéséhez szükséges személyzet, helyiségek, valamint telefon- és számítástechnikai berendezések rendelkezésre bocsátását foglalja magában, ahol a fogadások tárgyát és nyereményszorzóját az e szolgáltatás igénybevevője, a jelen esetben a Littlewoods határozza meg.

26 Márpedig meg kell állapítani, hogy a hatodik irányelv 13. cikke B. részének f) pontjában foglalt fogadási tevékenységgel ellentétben e kizárólagos tevékenységet nem az jellemzi, hogy a fogadóknak nyerési esélyt biztosítanak, és ennek fejében vállalják a nyereményfizetési kötelezettség kockázatát, ezért az nem minősíthető fogadási tevékenységnek e rendelkezés értelmében.

27 Ugyanezen ok miatt nem befolyásolja ezt az értelmezést az a körülmény sem, hogy a fogadások elfogadása, amelyet jelen esetben a Vertex alkalmazottai végeznek, az ügylet lebonyolításának – akár lényeges – részét képezi, mivel ezen elfogadáson keresztül jön létre a Littlewoods és az ügyfelei közötti jogviszony.

28 Továbbá nem lehet értelemszerűen alkalmazni a hatodik irányelv 13. cikke B. részének f) pontjában foglalt tevékenységekre is azt az ítélkezési gyakorlatot, amely szerint az átutalási forgalommal összefüggő ügyletek sajátos célja a szolgáltatást nyújtó személy és ügyfele között fennálló jogi és pénzügyi viszony módosítása (az SDC-ügyben hozott, fent hivatkozott ítélet 66. pontja és az CSC Financial Services ügyben hozott, fent hivatkozott ítélet 26. pontja), mivel az ilyen ügyletek körében ezen irányelv 13. cikke B. részének d) pontja értelmében előírt mentesség alapvető céljai nem egyeznek azokkal, amelyek az ugyanezen irányelv 13. cikke B. részének f) pontjában szereplő mentességet indokolják.

29 A fenti megfontolásokra tekintettel azt a választ kell adni a feltett kérdésre, hogy úgy kell értelmezni a hatodik irányelv 13. cikke B. részének f) pontját, hogy nem minősül fogadási tevékenységnek e rendelkezés értelmében, ezért nem részesülhet az ugyanezen rendelkezésben foglalt HÉA-mentességben a telefonos fogadást szervező személy részére nyújtott olyan „call-centre" szolgáltatás, amelynek keretében az említett szolgáltatást nyújtó személy alkalmazottai a fogadásszervező nevében elfogadják a fogadásokat.

A költségekről

30 Mivel ez az eljárás az alapeljárásban részt vevő felek számára a kérdést előterjesztő bíróság előtt folyamatban lévő eljárás egy szakaszát képezi, ez a bíróság dönt a költségekről. Az észrevételeknek a Bíróság elé terjesztésével kapcsolatban felmerült költségek, az említett felek költségeinek kivételével, nem téríthetők meg.

A fenti indokok alapján a Bíróság (második tanács) a következőképpen határozott:

A tagállamok forgalmi adóra vonatkozó jogszabályainak összehangolásáról – közös hozzáadottértékadó-rendszer: egységes adóalap-megállapításról szóló, 1977. május 17-i 77/388/EGK hatodik tanácsi irányelv 13. cikke B. része

f) pontját úgy kell értelmezni, hogy nem minősül fogadási tevékenységnek e rendelkezés értelmében, ezért nem részesülhet az ugyanezen rendelkezésben foglalt HÉA-mentességben a telefonos fogadást szervező személy részére nyújtott olyan „call-centre" szolgáltatás, amelynek keretében az említett szolgáltatást nyújtó személy alkalmazottai a fogadásszervező nevében elfogadják a fogadásokat.

Aláírások